

Lieta C-477/24 [*Deldwyn*]ⁱ

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 9. jūlijs

Iesniedzējtiesa:

Court of Appeal (Īrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 28. jūnijs

Prasītājs:

I.T.

Atbildētājs:

Minister for Justice

[OMISSIS]

COURT OF APPEAL [APELĀCIJAS TIESAS]

CIVILLIETU NODAĻA

[omissis: norādes par lietu valsts tiesā un tiesas sastāvu]

Court [of appeal] 2024. gada 22. aprīļa spriedums

- 1 Atbildētājs šajā tiesvedībā [*Minister for Justice* [tieslietu ministrs]] (turpmāk tekstā – “ministrs”) 2021. gada 22. novembrī pieņēma galīgo lēmumu, ar kuru pieteikuma iesniedzējam [I.T.] tika atteikta uzturēšanās atļaujas saglabāšana, kas viņam ļautu palikt Īrijā nenoteiktu laiku. Šajā tiesvedībā pieteikuma iesniedzējs lūdz atcelt šo lēmumu un/vai atzīt, ka viņam ir tiesības uz uzturēšanās atļauju. Svarīgi ir tas, ka pieteikuma iesniedzēja apgalvojums, ka viņam ir tiesības palikt Īrijā, ir pamatots ar atvasinātajām tiesībām, kas izrietot no viņa bijušās laulātās, kas ir citas Savienības valsts pilsoņe, Savienības tiesību īstenošanas.

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

- 2 Pieteikuma iesniedzēja celtā prasība tika apmierināta *High Court* [Augstajā tiesā]. Ministrs iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā. Attiecībā uz apelācijas sūdzību puses apgalvo (un Court [of appeal] piekrīt), ka pastāv trīs būtiski jautājumi. Tie ir šādi:
 - “1) vai *High Court* tiesnesis ir pareizi secinājis, ka ministrs savā lēmumā prettiesiski nav ņēmis vērā vai nav pietiekami ņēmis vērā *DEASP* [*Department of [...] [Employment] Affairs and Social Protection* [[Nodarbinātības lietu un sociālās aizsardzības departamenta] (turpmāk tekstā arī – “*DEASP*”)] lēmumu;
 - 2) vai *High Court* tiesnesis ir pareizi secinājis, ka ministrs, interpretējot [Direktīvas 2004/38/EK] 7. panta 3. punkta b) apakšpunktu un tādējādi arī [*European Communities (Free Movement of Persons) Regulations 2015* [2015. gada Eiropas Kopienų noteikumi (personu brīva pārvietošanās) (turpmāk tekstā – “2015. gada noteikumi”)] 6. panta 3. punkta c) apakšpunkta ii) punktu, ir kļūdaini pamatojies uz prasību par nodarbinātību viena gada garumā pirms bezdarba iestāšanās;
 - 3) vai *High Court* tiesnesis ir pareizi novērtējis sekas apgalvotajai piekļuves liegšanai Savienības pilsoņa darba stāžu apliecinošajiem dokumentiem.”
- 3 Katrs no šiem jautājumiem ir saistīts ar vispārēji piemērojamiem Eiropas Savienības tiesību jautājumiem. Jo īpaši, jautājumi skar Direktīvas 2004/38/EK 7. panta 3. punkta b) apakšpunkta pareizu interpretāciju un arī [Eiropas Savienības Pamattiesību] hartas 41. panta pareizu interpretāciju, skatot to kopsakarā ar [minētās] direktīvas noteikumiem.
- 4 Court [of appeal] saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu ir nolēmusi Eiropas Savienības Tiesai uzdot trīs jautājumus. Šie trīs jautājumi ir izklāstīti šā sprieduma [48.] [...] punktā, un tie nepārprotami ir jānošķir no 2. punktā uzskaitītajiem trim galvenajiem jautājumiem. Pēc konsultācijas ar iestādēm, ar kurām mums tika ieteikts apspriesties, esam pārliecināti, ka Tiesa iepriekš nav izlēmusi jautājumus, ka tai tiks uzdoti.
- 5 Šis spriedums tiks strukturēts šādi: –
 - 1) *High Court* konstatētie fakti;
 - 2) Eiropas tiesību jautājumi, kas nepieciešami šīs apelācijas sūdzības izlemšanai;
 - 3) pušu argumentācija;
 - 4) lēmums par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu;
 - 5) prejudiciālie jautājumi;

- 6) jautājums par strīda hipotētisko raksturu.
- 6 Savā spriedumā *High Court* tiesnesis veica rūpīgu iesniegto pierādījumu analīzi un [...] konstatēja faktus, kurus šajā apelācijas sūdzībā neviena no pusēm pēc būtības neapstrīd. Tādējādi turpmāk pilnībā izklāstīsim Tiesas konstatētos faktus attiecībā uz šo strīdu.

i) *High Court* konstatētie fakti

- 7 Pieteikuma iesniedzējs nav EEZ valstspiederīgais, un ir Savienības pilsones šķirtais laulātais. Viņš ieceļoja valstī pēc studenta vīzas iegūšanas 2002. gada [...] oktobrī. Pieteikuma iesniedzējs 2009. gada [...] jūlijā stājās laulībā ar Savienības pilsoni un iesniedza pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai saskaņā ar Direktīvu 2004/38/EK un [2015. gada] noteikumiem, pamatojoties uz to, ka ir Savienības pilsones laulātais. Šis pieteikums tika noraidīts 2010. gada [...] februārī. Pieteikuma iesniedzējs 2011. gada 17. jūlijā iesniedza jaunu pieteikumu, un šis pieteikums tika noraidīts 2012. gada [...] 9. februārī. Abos gadījumos atteikuma iemesls bija tas, ka, aptaujājot pieteikuma veidlapās norādīto Savienības pilsones darba devēju (katrā pieteikumā cits), tika konstatēts, ka pieteikuma izvērtēšanas brīdī, kas abos gadījumos notika kādu laiku pēc pieteikuma iesniegšanas, viņa vairs neatradās darba attiecībās ar pieteikumā norādīto darba devēju. Pieteikuma iesniedzējs 2013. gada [...] martā iesniedza trešo pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai, un šajā reizē viņam tika piešķirta uzturēšanās atļauja uz pieciem gadiem, kas bija spēkā līdz 2018. gada [...] septembrim.
- 8 Pēc tam, kad pieteikuma iesniedzējam, pamatojoties uz viņa laulātās, Savienības pilsones, Līgumā par Eiropas Savienību paredzēto tiesību īstenošanu, tika piešķirta uzturēšanās atļauja, pieteikuma iesniedzēja un viņa laulātās laulība tika šķirta. Laulības šķiršana tika pasludināta ar ārvalsts tiesas spriedumu, kas pieņemts laulātās, Savienības pilsones, izcelsmes valstī 2014. gada [...] jūlijā, pamatojoties uz 2014. gada [...] jūnijā uzsākto tiesvedību. Laulības šķiršanas brīdī laulība bija ilgusi piecus gadus. Pēc laulības šķiršanas pieteikuma iesniedzēja uzturēšanās atļauja netika atcelta. Viņš turpināja strādāt. Viņa bijusī sieva turpināja dzīvot valstī (bet ar iespējamiem prombūtnes laikposmiem viņas izcelsmes valstī), un Nodarbinātības lietu un sociālās aizsardzības departamenta (turpmāk tekstā – “DEASP”) sniegtā informācija lēmumpieņemšanas procesā liecina, ka viņa saņēma darba meklētāja pabalstu un ģimenes pabalstu.
- 9 Pieteikuma iesniedzējs 2018. gada [...] augustā, atsaucoties uz 2015. gada noteikumu 10. panta 2. punktu, lūdza individuālā kārtā saglabāt viņa uzturēšanās atļauju. Noteikumu 10. panta 2. punkts paredz atvasinātā statusa saglabāšanu laulības šķiršanas gadījumā noteiktos apstākļos, ja laulība ir ilgusi trīs vai vairāk gadus, tostarp vienu gadu attiecīgajā valstī. Pieteikuma iesniegšanas brīdī, 2018. gada augustā, pieteikuma iesniedzēja likumīgas uzturēšanās periodi ievērojami pārsniedza piecus gadus (skaitot kopā uzturēšanās periodus studenta statusā un uzturēšanās periodus līdz brīdim, kad tika pieņemts lēmums par

atvasināto Savienības tiesību atzīšanu, ar piecu gadu uzturēšanās atļauju, kas tika izsniegta, pamatojoties uz viņa 2013. gada [..] marta pieteikuma par atvasināto tiesību atzīšanu, kas viņam pienākas kā Eiropas Savienības pilsones, kura valstī īsteno Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības, laulātajam).

- 10 Pieteikuma iesniedzēja pieteikums par uzturēšanās atļaujas saglabāšanu 2019. gada [..] oktobrī tika noraidīts. Atteikuma vēstulē pieteikuma iesniedzējs tika informēts, ka viņa atvasinātās tiesības ir atkarīgas no tā, vai viņa laulātā, Savienības pilsonē, turpina valstī īstenot savas Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības. Viņš tika informēts, ka tiklīdz viņa laulātā, Savienības pilsonē, vairs neatbilst 2015. gada noteikumu 6. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, viņš zaudē atvasinātās tiesības uzturēties valstī saskaņā ar Noteikumu 6. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja vien viņš nevar pierādīt, ka brīdī, kad viņa laulātā, Savienības pilsonē, pārtraukusi īstenot savas Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības, viņam ir saglabājušās uzturēšanās tiesības saskaņā ar 2015. gada noteikumu 9. pantu vai 10. pantu. Tika atzīts, ka viņa pieteikums ir iesniegts, pamatojoties uz noteikumu 10. pantu, taču tika norādīts arī, ka laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī viņš nebija iesniedzis pierādījumus par Savienības pilsones nodarbošanos valstī. Tika norādīts:

“Šajā ziņā informācija, ko ministram sniedzis Nodarbinātības lietu un sociālās aizsardzības departaments, liecina, ka laikposmā no 13.09.2013. līdz 23.09.2017. Savienības pilsonē neīstenoja savas [2015. gada] noteikumu 6. panta 3. punktā paredzētās tiesības, kas piešķirtas nodarbinātības, pašnodarbinātības, studiju programmas apmeklēšanas, piespiedu bezdarba vai pietiekamu līdzekļu esamības dēļ.

- 11 Pieteikuma iesniedzējs tika informēts, ka:

“Tā kā laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī Savienības pilsonē nedzīvoja valstī [2015. gada] noteikumu izpratnē, jūs nevarat pretendēt uz uzturēšanās atļaujas saglabāšanu saskaņā ar [2015. gada] noteikumu 10. panta 2. punktu.”

- 12 Ieteikuma paziņojumā par pirmās instances atteikumu norādīti šādi dokumenti, kas saņemti kā pierādījums atbilstībai [2015. gada] noteikumiem:

1. [laulātās, Savienības pilsones, izcelsmes valstī pasludinātais] laulības šķiršanas spriedums, kas datēts ar 2014. gada 18. jūliju [..];

pierādījums, kas apliecina laulības šķiršanas procesa uzsākšanas datumu 2014. gada [..] jūnijā;

- 2) pierādījumi, kas apliecina vairākus gadus ilgušo laulību valstī: nomas līgumi, kas datēti ar 2009. gada 7. martu, 2010. gada 1. martu un 2012. gada 1. augustu, abām pusēm adresētas PRTB vēstules kas datētas ar 2013. gada 6. augustu, abām pusēm adresēta ESB vēstule, kas datēta ar 2010. gada 23. oktobri, četri abām pusēm adresēti

Airtricity rēķini, kas datēti ar 2011. gada 10. martu, 2011. gada 10. maiju, 2011. gada 12. septembri un 2010. gada 10. novembri, abām pusēm adresēta *Bord Gáis Energy* vēstule, kas datēta ar 2012. gada 15. augustu, un abām pusēm adresēts *Bord Gáis Energy* elektroenerģijas patēriņa rēķins, kas datēts ar 2012. gada 18. septembri, divas abām pusēm adresētas *Permanent TSB* vēstules, kas datētas ar 2011. gada 20. maiju un 2012. gada 2. oktobri, un *Permanent TSB* bankas konta izraksti par laika posmu no 2011. gada jūnija līdz 2014. gada janvārim;

- 3) pierādījumi, kas apliecina Savienības pilsones nodarbošanos un uzturēšanās faktus laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī: vēstule, kas apliecina darba attiecības ar [konkrētu darba devēju], kas datēta ar 2011. gada 10. augustu, četru [dažādu darba devēju] algas aprēķina paziņojumi, kas datēti ar 2011. gada 8. jūliju, 2011. gada 15. jūliju un 2011. gada 22. jūliju, [cita darba devēja] algas aprēķina paziņojumi, kas datēti ar 2012. gada 26. aprīli, 2012. gada 3. maiju, 2012. gada 6. decembri un 2013. gada 10. janvāri, kā arī P60 atskaite par 2010. taksācijas gadu un P21 atskaite par 2012. taksācijas gadu.
- 13 Paziņojumā bija norādīts, ka *DEASP* 2018. gada [..] augustā veiktajā pārbaudē tika konstatēts, ka laulātā, Savienības pilsonē, ir saņēmusi ģimenes pabalstu laikposmā no 2009. gada [..] aprīļa un ir saņēmusi darba meklētāja pabalstu laikposmā no 2013. gada 13. septembra līdz 2017. gada 3. septembrim un no 2018. gada 19. februāra līdz 2018. gada 19. jūnijam.
- 14 Lai gan tika apgalvots, ka laulātā, Savienības pilsonē, kopš 2009. gada [..] aprīļa bija saņēmusi ģimenes pabalstu, ministrs nebija minējis viņa nodarbošanos valstī, ja tāda ir īstenota, pirms 2009. gada aprīļa. Nebija minēts, ka viņa līdz 2013. gadam būtu saņēmusi citus pabalstus kā vien ģimenes pabalstu, lai gan ir acīmredzams, ka viņa šajā laikposmā uzturējās valstī vismaz kopš 2009. gada [..] aprīļa un ka viņa ir periodiski bijusi nodarbināta no 2009. gada līdz 2014. gadam (par ko līdz 2013. gadam nav skaitlisku datu). Kopš 2018. gada [..] jūnija viņa bija reģistrēta kā papildu sociālās palīdzības pabalsta saņēmēja.
- 15 Runājot par *PRSI* [sociālās apdrošināšanas] iemaksām, 2013. gadā tika reģistrētas 37 A iemaksas un 2014. gadā – 2 A iemaksas. Detalizēta informācija par viņas iemaksām no 2009. gada līdz 2012. gadam nav pieejama, bet tika uzskaitīti dokumenti, tostarp viņas P60 atskaite par 2010. gadu un 2012. gadu un algas izmaksas paziņojumi par 2011., 2012. un 2013. gada nodarbinātības periodiem. Nav skaidrs, par kuriem nodarbinātības periodiem šie dati ir sniegti, jo šī informācija nebija izklāstīta.
- 16 Ieteikuma paziņojuma sadaļā “Ieteikums” bija norādīts:

“Pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis pietiekamus pierādījumus, kas apliecinātu, ka viņam ir [2015. gada] noteikumu 10. panta 2. punktā

paredzētās tiesības. Pieteikuma iesniedzējs un Savienības pilsonē [slēpta identitāte] stājās laulībā [2009. gada [..] jūlijā] [vieta Īrijā]. Apliecināts tulkots dokuments liecina, ka [2014. gada [..] jūnijā] tika uzsākts laulības šķiršanas process un [2014. gada [..] jūlijā] [Savienības pilsones izcelsmes valstī] tika pieņemts spriedums par laulības šķiršanu. Pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis pierādījumus par Savienības pilsones nodarbošanos laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī. Ministra rīcībā esošā informācija, ko sniedzis Sociālās aizsardzības departaments, liecina, ka 2015. gadā Savienības pilsonē nebija nodarbināta un 2014. gadā, t. i., šķiršanās procesa uzsākšanas brīdī, viņas reģistrētais nodarbinātības periods bija tikai divas nedēļas. Tas nozīmē, ka Savienības pilsonē laulības šķiršanas uzsākšanas brīdī neīstenoja savas tiesības valstī, kā tas ir prasīts Noteikumos. Ņemot vērā, ka Savienības pilsonē bija pārtraukusi strādāt ap 2014. gadu, ar šo brīdi ir beigušās arī pieteikuma iesniedzēja atvasinātās tiesības.”

- 17 Lēmuma protokolā *EU Treaty Rights Division* [Līgumā par Eiropas Savienību paredzēto tiesību departamenta] darbinieks (pamatojoties uz ieteikumu un saņemtajiem dokumentiem) nolēma noraidīt pieteikumu ar šādu pamatojumu:

“DEASP sniegtā informācija liecina, ka laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī [2014. gada [..] jūnijā] Savienības pilsonē neīstenoja savas Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības valstī – viņa šeit dzīvoja, bet saņēma darba meklētāja pabalstu laikposmā no 13.09.2013. līdz 23.09.2017.”

- 18 Pieteikuma iesniedzēja advokāts 2019. gada [..] 17. oktobra vēstulē lūdza pārskatīt lēmumu. Šajā vēstulē [..] tika pieprasīta DEASP sniegtās informācijas kopija. Turklāt tika norādīts, ka bijusī laulātā, Savienības pilsonē, pamatlietas faktisko apstākļu rašanās brīdī (laulības šķiršanas procesa uzsākšanas datumā) likumīgi uzturējās Īrijā un saņēma sociālo palīdzību. Tika norādīts, ka pieteikuma iesniedzējam un viņa bijušajai laulātajai, Savienības pilsonēi, nav pastāvīgu attiecību, bet pieteikuma iesniedzēja advokāti ir viņai rakstījuši, lūdzot palīdzību informācijas sniegšanā par viņas nodarbošanos valstī ministra minētajos periodos, un tika atkārtoti apgalvots, ka viņa vismaz daļēji šajā periodā ir saņēmusi sociālo palīdzību. Tika norādīts, ka bez viņas palīdzības un sadarbības pieteikuma iesniedzējam nav nekādu līdzekļu, lai pārliecinātos par to, vai viņa izpratne, ka bijusī laulātā šajā periodā saņēmusi sociālo palīdzību, atbilst patiesībai. Tika apgalvots, ka pēc šķiršanās pieteikuma iesniedzējs ir maksājis uzturlīdzekļus savai bijušajai laulātajai, Savienības pilsonēi, un palīdzējis viņai, veicot īres maksājumus.
- 19 Ar atsevišķu 2019. gada 17. oktobra vēstuli, kas ietverta lietā, pieteikuma iesniedzēja toreizējais advokāts sazinājās ar pieteikuma iesniedzēja bijušo laulāto, lai iegūtu informāciju par viņas nodarbošanos valstī brīdī, kad tika uzsākts laulības šķiršanas process. Pēc tam pieteikuma iesniedzēja advokāts nosūtīja viņai vēstuli,

kas datēta ar 2019. gada 24. oktobri, kurā tika lūgts apstiprināt, vai viņa ir gatava sniegt palīdzību. No izklāstītās sarakstes izriet, ka viņa nav sniegusi atbildi.

- 20 Ar 2020. gada 12. februāra vēstuli pieteikuma iesniedzēja advokāts atkārtoti ziņoja Līgumā par Eiropas Savienību paredzēto tiesību departamentam par Savienības pilsoņiem nesadarbošanos, neraugoties uz centieniem sazināties ar viņu. Šajā vēstulē [...] vēlreiz tika minēts, ka pieteikuma iesniedzējs bija sapratis, ka viņa saņēma sociālo palīdzību, par ko ministram jau bija zināms no DEASP adresētajiem informācijas pieprasījumiem. Bija skaidrs, ka pieteikuma iesniedzēja viedoklis ir tāds, ka viņa bijusī laulātā Īrijā īstenoja Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības un turpināja šeit dzīvot, lai gan nestrādāja valstī lielāko daļu laikposma kopš laulības šķiršanas. Bija skaidri norādīts arī, ka pieteikuma iesniedzējam ir ierobežotas iespējas iesniegt informāciju un dokumentus. Ministram tika atkārtoti nosūtīti lūgumi dalīties ar informāciju, kas saņemta no DEASP.
- 21 Pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis pierādījumus, kas apliecina pilnu viņa nodarbinātības vēsturi vairāku gadu garumā, un tas netiek apstrīdēts.
- 22 Galu galā pārskatīšanas pieteikums tika izskatīts 2021. gada [...] novembrī pēc vairākkārtējas sarakstes ar sūdzībām par kavēšanos no pieteikuma iesniedzēja puses.
- 23 Amatspersonas, kura veica pārskatīšanu, (kas šajā tiesvedībā ir arī liecinieks ministra vārdā) lēmuma protokolā ir sniegts lietas vēstures kopsavilkums, tostarp tiek apgalvots, ka laulātā, Savienības pilsoņe, no 2009. gada līdz 2013. gadam, kad tika iesniegti uzturēšanās pieteikumi, ir strādājusi dažādos amatos. Tomēr nav atsauču uz viņas PRSI iemaksām šajā laikposmā vai uz šo nodarbinātības periodu kopējo ilgumu. Ir minēts, ka viņa saņēmusi darba meklētāja pabalstu no 2013. gada [...] septembra līdz 2017. gada [...] septembrim (tādējādi viņa saņēma darba meklētāja pabalstu laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī jeb 2014. gada [...] jūnijā). Ir sniegta atsauce uz 2015. gada noteikumu 6. panta 3. punkta c) apakšpunkta i) punktu, bet lēmuma pieņēmējs turpmāk norāda:

“Šajā gadījumā lietas materiālos nav informācijas par apstākļiem, kādos Savienības pilsoņe bija pārtraukusi savas iepriekšējās darba attiecības neatkarīgi no tā, vai tas noticis pēc pašas vēlēšanās vai piespiedu kārtā. Turklāt lietas materiālos nekas neliecina par to, ka pirms [Savienības pilsoņes vārds] reģistrēšanas DEASP viņa būtu strādājusi ilgāk nekā vienu gadu vai ar viņu būtu noslēgts darba līgums uz noteiktu laiku, īsāku par vienu gadu. Proti, lietas materiālos ietvertā DEASP informācija liecina, ka Savienības pilsoņe bija strādājusi tikai 37 nedēļas 2013. gadā un divas nedēļas 2014. gadā, kas ir mazāk nekā [2015. gada] noteikumos paredzētais viena gada periods. Secinu, ka šajā lietā Savienības pilsoņe 2014. gadā, kad tika uzsākts un pabeigts laulības šķiršanas process, neīstenoja savas Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības, būdama piespiedu bezdarbniece.”

24 Lēmuma protokolā ir teikts arī šādi:

“Lai gan tiek atzīts, ka Savienības pilsonē 2014. gadā saņēma pabalsta maksājumus, ministram nav saistoši nekādi Sociālās aizsardzības departamenta lēmumi, un turpmāka sociālās palīdzības pabalstu izmaksa Savienības pilsonēi nav noteicošais faktors attiecībā uz ministra izskatāmo jautājumu par Līgumā par Eiropas Savienību paredzētajām tiesībām.”

25 Atsaucoties uz tiesībām, kas saglabājušās pēc laulības šķiršanas, kā paredzēts 2015. gada noteikumu 10. panta 2. punktā, tika secināts:

“Tā kā ir konstatēts, ka Savienības pilsonē šajā lietā laulības šķiršanas procesa uzsākšanas vai pabeigšanas dienā neīstenoja savas Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības valstī, šis pieteikums neatbilst šiem noteikumiem.”

26 Saskaņā ar lēmuma protokolu lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz secinājumu, ka laulības šķiršanas procesa uzsākšanas brīdī pieteikuma iesniedzēja laulātā, Savienības pilsonē, neīstenoja savas Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības, jo brīdī, kad tika uzsākts laulības šķiršanas process, viņa nebija nostrādājusi divpadsmit mēnešus, rēķinot, ka 37 nedēļas 2013. gadā un divas nedēļas 2014. gadā nav līdzvērtīgs laikposms Noteikumos paredzētajam viena gada periodam.

27 Ar 2021. gada 22. novembra vēstuli pieteikuma iesniedzējs tika informēts par pārskatīšanas lēmumu. Lēmuma pamatojums (kā norādīts vēstulē) bija tāds, ka lietas materiālos nav informācijas par apstākļiem, kādos laulātā pārtraukusi iepriekšējās darba attiecības – neatkarīgi no tā, vai tas notika pēc pašas vēlēšanās vai piespiedu kārtā – un nekas lietas materiālos neliecina par to, ka viņa būtu bijusi nodarbināta ilgāk kā vienu gadu vai ka viņai būtu bijis noslēgts darba līgums uz noteiktu laiku, īsāku par vienu gadu, pirms viņa tika reģistrēta DEASP (atbilstoši viņas nodarbinātības ilgumam 37 nedēļas 2013. gadā un 2 nedēļas 2014. gadā). Tika secināts, ka 2014. gadā, kad tika uzsākts un pabeigts laulības šķiršanas process, viņa neīstenoja savas Līgumā par Eiropas Savienību paredzētās tiesības, būdama piespiedu bezdarbniece, jo pirms bezdarba perioda viņa nebija nostrādājusi divpadsmit mēnešus. Vēstulē bija norādīts, ka, lai gan tiek atzīts, ka Savienības pilsonē 2014. gadā saņēma pabalsta maksājumus, ministram nav saistoši nekādi Sociālās aizsardzības ministrijas lēmumi, un turpmāka sociālās palīdzības pabalstu izmaksa Savienības pilsonēi nav noteicošais faktors attiecībā uz atbildētāja izskatāmo jautājumu par Līgumā par Eiropas Savienību paredzētajām tiesībām.

28 Nevienā lēmuma dokumentā nav minēts, ka būtu ņemts vērā jautājums par to, vai Savienības pilsonē, iespējams, ir strādājusi ilgāk nekā vienu gadu savas uzturēšanās laikā valstī pirms 2013. gada [...] septembra, kad viņa pirmo reizi saņēma darba meklētāja pabalstu, un, nosakot, vai laulības šķiršanas procesa uzsākšanas dienā Savienības pilsonē ir īstenojusi Līgumā par Eiropas Savienību

paredzētās tiesības valstī, nav ņemti vērā šādi agrākie nodarbinātības periodi valstī. [..]

ii) Eiropas tiesību jautājumi, kas nepieciešami šīs apelācijas sūdzības izlemšanai

- 29 Īrijā Direktīva 2004/38/EK tika transponēta, pieņemot 2015. gada Eiropas Kopienų noteikumus (personu brīva pārvietošanās). Minēto 2015. gada noteikumu 6. panta 3. punkta c) apakšpunkts paredz saglabāt uzturēšanās tiesības Savienības pilsonim, kurš noteiktos apstākļos izmanto tiesības brīvi pārvietoties valstī, tostarp tad, ja viņš/viņa ir pienācīgi reģistrēts(-a) kā piespiedu bezdarbnieks pēc tam, kad ir strādājis ilgāk nekā vienu gadu, un ir reģistrējies DEASP kā darba meklētājs. Šajā ziņā nav būtisku atšķirību starp 2015. gada noteikumu un Direktīvas 2004/38/EK prasībām.
- 30 Divi jautājumi, kuru atrisināšanai ir vajadzīga autoritatīva Direktīvas 2004/38/EK (un līdz ar to 2015. gada noteikumu) interpretācija, ir izklāstīti šī sprieduma 2. punkta pirmajā un otrajā jautājumā. Atbilstoša lēmuma pieņemšana par šiem jautājumiem ietver Direktīvas 2004/38/EK piemērošanas jomas un jēgas interpretāciju. Puses ir informējušas Court [of appeal], ka Tiesa nav lēmusi ne par vienu no šiem jautājumiem.
- 31 Trešais jautājums zināmā mērā ir palīgjaucājums. Kā izklāstīts Court [of appeal], tas ir [..] [šāds]: Pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka ministra pienākums ir darīt pieejamu [I.T.] [..] lietu, kurā ir izklāstīta Eiropas Savienības pilsones, no kuras tiesībām izrietot pieteikuma iesniedzēja atvasinātās tiesības, darba vai sociālās palīdzības vēsture. Pieteikuma iesniedzēja argumentācijas pamatā ir ne tikai valsts tiesības. Pieteikuma iesniedzējs (šim spriedumam pievienoto Court [of appeal] iesniegto apsvērumu 38.–49. punktā) apgalvo, ka šis jautājums ir saistīts ar trim Savienības tiesību principiem.
- 32 Pirmkārt, pieteikuma iesniedzējs atsaucas uz [Hartas] [..] 41. pantam līdzvērtīgu vispārējo principu un jo īpaši uz *EU Charter of Fundamental Rights, a Commentary* 41.37. punktu (Peers et al, 2. izdevums, 1136. lpp.): –
- “Piekluve lietas materiāliem var būt svarīga, pirms administrācija pieņem lēmumu, vai arī pēc lēmuma pieņemšanas, ja pieteikuma iesniedzējs cenšas apstrīdēt lēmumu izskatīšanas tiesā procedūrā. Piekluve atvieglo izpratni par pierādījumiem, uz kuru pamata ir jāpieņem vai ir pieņemts lēmums, un par lēmuma pamatojumu, tādējādi sniedzot attiecīgajai personai labāku iespēju iesniegt pretargumentus, īstenojot savas tiesības tikt uzklautam vai apstrīdēt lēmumu izskatīšanas tiesā procedūrā. Piekluve lietas materiāliem un piekluve dokumentiem, ko aizsargā LESD 15. panta 3. punkts un Hartas 42. pants, var būt alternatīvi ceļi viena un tā paša mērķa sasniegšanai.”*
- 33 Pieteikuma iesniedzējs atsaucas arī uz tādiem spriedumiem lietās C-277/11 M.M. un C-604/12 H.N..

- 34 Otrkārt, pieteikuma iesniedzējs (pēc analogijas) atsaucas arī uz sprieduma C-82/16 KA/Belģija 54. punktu, kurā Tiesa norāda: [..]

“Lai gan šajā ziņā ir skaidrs, ka dalībvalstīm ir jānosaka tādu atvasināto uzturēšanās tiesību īstenošanas noteikumi, kādas ļoti specifiskajās situācijās, kuras ir minētas šā sprieduma 51. punktā, ir jāatzīst trešās valsts valstspiederīgajam saskaņā ar LESD 20. pantu, tomēr šie procesuālie noteikumi nedrīkst apdraudēt LESD 20. panta lietderīgo iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 10. maijs, Chavez-Vilchez u.c., C-133/15, EU:C:2017:354, 76. punkts)

- 35 Treškārt, lai gan pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka attiecībā uz lietas materiāliem ministram ir “*pienākums izpaust informāciju izskatīšanas tiesā ietvaros*” (ieteikuma iesniedzēja *Court [of appeal]* iesniegto apsvērumu 42. punkts), pieteikuma iesniedzējs arī apgalvo, ka “*izskatīšana High Court Līgumā par Eiropas Savienību paredzēto tiesību lietās ir efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis*”. Pieteikuma iesniedzējs pamatojas uz [..] spriedumiem C-115/81 Adoui/Belģija, [..] C-300/11 [..] ZZ, [..] C-89/17 Banger un uz [..] Direktīvas 2004/38/EK 15. panta 1. punktu, 30. un 31. pantu un [Hartas] 47. pantu.

- 36 Tā kā Savienības tiesības nesniedz nekādu pamatojumu lietas materiālu izpaušanai, nav pārliecības, ka valsts noteikumi par informācijas izpaušanu ļautu pieteikuma iesniedzējam iegūt šo dokumentāciju. *High Court* sprieduma 124. punktā ir teikts (daļēji):

“124. Pieteikuma iesniedzējs šajā lietā ir īpaši lūdzis, lai atbildētājs viņam sniegtu no DEASP saņemto informāciju, taču tā nav sniegta. Pieteikuma iesniedzējs arī ir iesniedzis datu piekļuves pieprasījumu, taču viņam tika liegta piekļuve informācijai, kas saņemta no Sociālās aizsardzības departamenta, jo šī informācija ir konfidenciāla attiecībā uz Savienības pilsoni.”

- 37 Turklāt, lai gan pieteikuma iesniedzējs apgalvo, ka ministram šajā tiesvedībā ir pienākums izpaust lietas materiālus saskaņā ar valsts tiesībām, pieteikuma iesniedzējs šādu valsts tiesību interpretāciju ir izvirzījis iepriekš aprakstīto Savienības tiesību gaismā.

- 38 Katrā ziņā, pat ja šo trešo jautājumu būtu iespējams izlemt par labu pieteikuma iesniedzējam, pamatojoties tikai uz valsts tiesībām, galarezultāts būtu tāds, ka ministra 2021. gada novembrī pieņemtais lēmums tiktu atcelts un lieta tiktu nosūtīta ministram izskatīšanai no jauna. Izskatot lietu no jauna, ministram pirmais un otrais jautājums, visticamāk, būtu jāizlemj bez palīdzības, ko iesniedzējtiesa sagaida no Tiesas.

iii) Pušu nostāja

- 39 Pušu nostāja tiesvedības laikā ir mainījusies. Šķiet, ka *High Court* iesniegtajos apsvērumos iespēja iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu nav bijusi nozīmīgs elements. Tomēr iesniedzējtiesai iesniegtajos rakstveida apsvērumos [...] ministrs (35. punktā) apgalvoja šādi:

“Abas puses ir atzinušas, ka jautājums par viena gada perioda aprēķināšanu saskaņā ar 7. panta 3. punkta b) apakšpunktu iepriekš nav bijis Tiesas nolēmuma priekšmets. Līdz ar to un saskaņā ar apelācijas sūdzību pareizais veids, kā interpretēt to, kā aprēķināms viena gada periods, joprojām ir jautājums, ko varētu izlemt Tiesa, jo Court [of appeal] neuzskata, ka šie jautājumi [būtu “acte claire”] ministra aprakstītajā izpratnē. Turklāt, ja godājamā Tiesa nospriestu, ka “piespiedu bezdarba” nozīme nav “acte claire”, arī tas varētu būt daļa no jautājuma, kas jāuzdod Tiesai.”

- 40 Atbildot uz ministra apsvērumiem, pieteikuma iesniedzēja advokāts savos rakstveida apsvērumos norādīja: [...]

“Vēlamies norādīt, ka ministrs tagad lūdz sniegt prejudiciālu nolēmumu par šo jautājumu. Dziļāk apsvēruši šo jautājumu, neiebildīsim pret šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ņemot vērā turpmāk izklāstīto.”

- 41 Apelācijas sūdzības izskatīšanas laikā pieteikuma iesniedzēja advokāts un ministra advokāts atzina, ka šis jautājums ir tik sistēmiski nozīmīgs Īrijas imigrācijas sistēmai, ka būtu vēlams, lai gadījumā, ja tiktu sniegts prejudiciāls nolēmums, tas notiktu ātrākā, nevis vēlākā šīs tiesvedības stadijā.
- 42 Ministrs ierosināja uzdot Tiesai pirmo un otro jautājumu, pieteikuma iesniedzējs lūdza uzdot Tiesai arī trešo jautājumu. [...] Court [of appeal], apsverot jautājumus, kurus tā uzskata par nepieciešamiem uzdot Tiesai, ir norādījusi savus jautājumus savā formulējumā, lai gan ar pušu priekšlikumu palīdzību.

iv) Lēmums lūgt sniegt prejudiciālu nolēmumu

- 43 Šobrīd Court [of appeal] ir nolēmusi uzdot trīs jautājumus tālāk norādīto iemeslu dēļ.
- 44 Pirmkārt, pirmais jautājums ir saistīts ar Direktīvas 2004/38/EK interpretāciju. Īrijas tiesību akti, ar kuriem īsteno Direktīvu, pēc būtības ir tai identiski, līdz ar to nerodas atsevišķi jautājumi par valsts tiesībām. Pirmajam jautājumam ir plaša nozīme attiecībā uz Īrijas imigrācijas sistēmas darbību. Šie jautājumi gandrīz noteikti neaprobežojas tikai ar Īriju, un Tiesas nolēmums šajā jautājumā var būt noderīgs citās jurisdikcijās.
- 45 Tādi paši apsvērumi ir spēkā arī attiecībā uz otro jautājumu.

- 46 Runājot par trešo jautājumu, tas (pieteikuma iesniedzēja ieskatā) ietver Savienības tiesībās paredzēto tiesību aizstāvēšanu, saņemot piekļuvi dokumentiem. Pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis šos dokumentus, atsaucoties uz valsts tiesībām. Lai gan pieteikuma iesniedzējs apgalvo – tas, ka ministrs nav izsniedzis šos dokumentus, faktiski palīdz pierādīt pieteikuma iesniedzēja izvirzītos apgalvojumus, šāds arguments (vismaz ministra ieskatā) ir pretrunā iesniedzējtiesas spriedumam *Hemida/Minister for Justice and Equality* [2019] IECA 335, kurā tika atzīts, ka šādās lietās prasītājam ir pienākums sniegt attiecīgus pierādījumus, lai pamatotu savu prasību. Pirmās instances tiesa šajā lietā atzina, ka spriedums *Hemida* nav attiecināms uz šo lietu, bet iesniedzējtiesa uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja prasību šajā “*taisnīgajā tiesvedībā*” var pienācīgi izlemt tikai tad, kad saistošā veidā ir izlemti Savienības tiesību jautājumi, uz kuriem šajā ziņā atsaucas pieteikuma iesniedzējs. Šo iemeslu dēļ ir nepieciešams, lai par trešo jautājumu tiktu iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai. Šī jautājuma izlemšana būs vispārīgi noderīga izpratnei par tādu lietas dalībnieku pienākumiem, kāds ir atbildētājs šajā tiesvedībā. Tam var būt arī noteikts pielietojums ārpus Īrijas.
- 47 Attiecībā uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas laiku Tiesas nolēmums šajā tiesvedībā ir galīgs un nepārsūdzams saskaņā ar [*Irish Constitution* [Īrijas Konstitūcijas]] 34. panta 4. punkta 3. apakšpunktu, ja vien *Supreme Court* [Augstākā tiesa] nav pārliecināta, ka *Court [of appeal]* nolēmums tiks pārsūdzēts, pamatojoties uz to, ka nolēmums ir saistīts ar vispārēju interešu jautājumu vai ka taisnīguma interesēs ir nepieciešams, lai *Supreme Court* tiktu iesniegta pārsūdzība [saskaņā ar] Konstitūcijas 34. panta 5. punkts 3. apakšpunktu. Iesniedzējtiesas ieskatā, lai izlemtu šo lietu, ir nepieciešams atbildēt uz trim mūsu izvēlētajiem prejudiciālajiem jautājumiem. Tāpēc ir nepārprotami vēlams, lai šie jautājumi tiktu uzdoti jau šobrīd, nevis vēlākā tiesvedības stadijā. Turklāt, kā jau minēts, pušu ieskatā imigrācijas sistēmas darbībai valstī būtu noderīgi, ja dažus vai visus šos jautājumus varētu galīgi atrisināt pēc iespējas drīzāk, pieņemot prejudiciālu nolēmumu.

v) Prejudiciālie jautājumi

- 48 *Court [of appeal]* uzdod Tiesai šādus jautājumus: [..]
- 1) a) Vai ar Direktīvas 2004/38/EK (turpmāk tekstā – “Direktīva”) 7. panta 3. punkta b) apakšpunktā lietoto vārdkopu “vienu gadu” ir paredzēts vai prasīts, lai attiecīgais gads būtu viens nepārtraukts periods?
- 1) b) Ja atbilde uz a) daļā ietverto jautājumu ir “nē”, vai tas, ka nodarbinātības periodi, kas veido attiecīgo gadu, ir uzkrāti vai summēti četru vai piecu gadu laikā, nozīmē, ka uz Savienības pilsoni neattiecas 7. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērošanas joma?
- 2) Vai tas, ka Savienības pilsonis ir saņēmis Īrijas [Nodarbinātības] lietu un sociālās aizsardzības departamenta piešķirtu darba meklētāja pabalstu, nozīmē, ka

viņš ir “*pienācīgi reģistrēts(-a) kā piespiedu bezdarbnieks*” valstī Direktīvas 7. panta 3. punkta b) apakšpunkta izpratnē?

3) Vai Savienības tiesību vispārējais princips, kas atspoguļo Hartas 41. pantu, vai, pakārtoti, Direktīva, kas interpretēta [...] šī vispārējā principa gaismā, uzliek atbildētājam pienākumu izsniegt pieteikuma iesniedzējam lietas materiālus (ja nepieciešams, pienācīgi rediģētā veidā): [...]

- a) pirms lēmuma pieņemšanas par uzturēšanās tiesību/uzturēšanās atļaujas saglabāšanu saskaņā ar Direktīvas 14. pantu attiecībā uz Direktīvas 13. pantu un/vai 7. panta 3. punktu; un/vai
- b) kad pieteikuma iesniedzējs cenšas apstrīdēt šādu lēmumu izskatīšanas tiesā procedūrā?

vi) Jautājums par strīda hipotētisko raksturu

49 Izvērtējot šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, Tiesai būtu jāņem vērā, ka 2023. gada [...] 16. jūnijā pieteikuma iesniedzējam tika piešķirta uzturēšanās atļauja Īrijā, kā arī tiesības strādāt šajā valstī, jo viņa bērns ir Īrijas pilsoņa bērns. Tādējādi pirmajā brīdī var šķist, ka šai apelācijas sūdzībai nav priekšmeta. Tomēr puses ir pārliecinājušas Tiesu, ka tas tā nav. It īpaši pieteikuma iesniedzēja tiesības, ja viņa prasība tiktu apmierināta šajā tiesvedībā, būtu ievērojami plašākas par tiesībām, kas viņam ir saskaņā ar 2023. gada jūnijā piešķirto atļauju. Pilnīguma labad šī sprieduma dokumentiem tiks pievienoti pušu vienošanās ceļā sagatavotie kopīgie apsvērumi attiecībā uz strīda hipotētisko raksturu, un sprieduma dokumenti ir šādi: [...]

- a) procesuālie raksti šajā lietā;
- b) apelācijas vajadzībām sagatavotā kopsavilkuma grāmata, kurā iekļauti visi apelācijas dokumenti;
- c) kopīgie apsvērumi attiecībā uz strīda hipotētisko raksturu;
- d) pieteikuma iesniedzēja bijušās laulātās (Savienības pilsones) nodarbinātības vēsture, par kuru ir panākta vienošanās.

50 [...]